

O aniversare

Am fost întrebată nu demult ce fel de asociație este ANPRO, cum a apărut, la ce ajută, cine sunt membrii ei și prin ce se diferențiază de alți profesori. Întrebările au fost binevenite, mai ales că ANPRO a aniversat anul acesta 20 de ani de existență. Atunci am răspuns dând informații și încercând să fiu cât mai obiectivă, acum voi nota câteva gânduri despre percepția mea asupra asociației.

- *Ce este ANPRO?* Este Asociația Profesorilor de Limba și Literatura Română „Ioana Em. Petrescu” care funcționează la nivel național din 2001 ca organizație profesională și nonguvernamentală.

- *Despre context și despre factorii care au contribuit la înființarea asociației.* În 1995 a început și apoi a continuat în timpul ministeriatului lui Andrei Marga prima și cea mai radicală reformă în învățământ de după '89. În ce privește învățământul preuniversitar ea viza curriculumul, programele școlare, manualele și pregătirea celor care urmau să le aplice, toate acestea pe fundalul unei lupte acerbe dintre conservatori și reformiști.

Un rol important în susținerea reformei l-a avut în anii aceia o organizație nonguvernamentală, Centrul Educația 2000*. Am avut acces, alături de alți colegi ai mei, ca profesoară într-o „școală resursă”, la două proiecte ale Centrului: cel de pregătire pentru formatori într-un program de esență constructivistă – Lectura și Scrierea pentru Dezvoltarea Gândirii Critice – și Școlile de vară/iarnă, frecventate de profesori de diferite specialități din preuniversitar împreună cu membrii catedrelor de didactică din marile universități din țară. Școlile funcționau atât pe discipline, cât și interdisciplinar cu scopul declarat de promovare a reformei „la firul ierbii”.

Acesta a fost momentul când, în profesie, am trecut printr-o transformare radicală. Am descoperit că pot ieși din carapacea mea de profesoară cu bune rezultate academice, că pot face parte dintr-un grup de oameni cu care împărtășeam idei comune, că am inițiative pe care mi le asum și resurse pentru a le pune în practică, cu alte cuvinte că mă pot implica în susținerea unei cauze în care cred. Știu sigur că

lucrurile acestea le-au descoperit atunci despre sine și alții. În 1999, noi, profesorii de română de la Liceul Gh. Șincai din Cluj, împreună cu catedra de didactică a limbii române de la Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, UBB, Cluj am scris un proiect prin care ne adresam Centrului propunând susținerea unei conferințe a profesorilor de română și a unei reviste de didactică a disciplinei. Proiectul a fost aprobat și în primăvara lui 2000 a apărut primul număr al „Perspectivelor”, revistă lansată la simpozionul de la Cluj care avea o temă foarte nouă pentru momentul respective – „Formarea și evaluarea competențelor literare”. Succesul celor două manifestări a atras după sine dorința continuării lor. De aici, nevoia unei organizații care să le susțină și să le dea legitimitate. La Școlile de vară ale Centrului am pus în discuție înființarea unei asociații profesionale, iar în aprilie 2001 ANPRO a fost constituită legal.

- *Despre scopul ANPRO și mijloacele prin care se realizează.* Nu voi vorbi despre misiune, viziune, valori; despre ele se poate citi oricând în statut. În schimb, mă voi opri la scopul urmărit cu consecvență în cei 20 de ani. Chiar de la început ANPRO și-a propus să susțină continuarea reformei, intrată într-un moment de stagnare odată cu schimbarea puterii politice, făcând cunoscută profesorilor viziunea care stă la baza programelor, dând un feedback onest felului în care se aplică, promovând experiențele de succes, propunând alternative și soluții prin care se anticipă viitoarele direcții de interes ale predării disciplinei. Toate acestea s-au făcut continuu și sistematic prin cele două reviste – „Perspective” și „Consilierul de lectură” –, prin conferințele anuale, prin proiectele prin care a fost încurajată cercetarea didactică, dintre care cel mai cunoscut și de durată este „Cercuri de lectură”, prin programele de formare, susținute fie independent, fie în parteneriat cu diferite instituții. Confirmări ale faptului că pledoariile asociației pentru o abordare tematică, pentru schimbarea perspectivei asupra lecturii, pentru sublinierea valorii formative a literaturii au avut ecou nu numai printre profesori, ci și la un nivel mai înalt, sunt regăsirea unora dintre ideile susținute în noua programă pentru gimnaziu a disciplinei.

- *Despre oamenii ANPRO.* La început

au fost membrii fondatori, profesorii de română din toată țara, care frecventau Școlile de vară/iarnă ale Centrului Educația 2000*, și didacticienii. Lor li s-au adăugat participanții la simpozionul din 2000. Dintre ei sunt aceia care și-au asumat voluntar să fie veriga de legătură dintre nucleul central și profesorii din județele din care proveneau. Entuziasmului și credinței lor în „spiritul ANPRO” li se datorează atragerea de noi membri. Celor de la început li s-au alăturat alții. Ei alcătuiesc nucleul „tare” al asociației, alcătuit din 50-60 de persoane. Unii dintre ei au intrat în redacția revistelor, alții propun și coordonează programe de formare în județele lor sau realizează proiecte sub sigla asociației.

Nu am fost niciodată o asociație cu mii de membri, chiar dacă la început visam să fim mai mulți și să avem o mai mare vizibilitate. În timp ne-am convins că nu numărul membrilor este important, ci calitatea și implicarea lor. La sfârșitul lui 2019 erau înscriși 507 membri. Însă știu că numărul celor care citesc revistele noastre, care urmăresc paginile și grupurile asociației, se inspiră și folosesc ideile vehiculate prin ele este mult mai mare.

Dacă ar fi să schițez un portret colectiv al membrilor ANPRO aș spune că nu sunt dintre profesorii cei mai comози. Sunt nemulțumiți de ce le oferă sistemul, sunt cei care vor să progreseze în profesie pe cont propriu, sunt entuziaștii care doresc să se schimbe ceva și o fac fără să aștepte dispozițiile „de sus”.

- *Despre felul în care este percepută asociația.* În 2018 am aplicat un chestionar tip feedback la care au răspuns circa 350 de persoane. În prima întrebare ceream precizarea a trei aspecte de apreciat în activitatea ANPRO. Pe primul loc în majoritatea răspunsurilor este pus profesionalismul manifestat prin rigoarea științifică, prin reacția promptă la provocările prezentului, prin promovarea exemplelor de bună practică. Urmează coerența, seriozitatea, consecvența, respectarea principiilor enunțate încă de la început.

Nu-mi permite spațiul să continui, totuși nu pot încheia fără să amintesc de ultimul proiect mare al asociației cu care a început, de fapt, pregătirea aniversării – „ANPRO 20. Experiențe on-line de multiliteratie”.

Monica Onojescu

După un an „ANPRO 20. Experiențe on-line de multiliteratie”

În aprilie s-a împlinit un an de la lansarea proiectului „ANPRO 20. Experiențe on-line de multiliteratie”. Proiectul s-a încheiat cu publicarea în noiembrie 2020 pe site-ul Editurii Art ca resursă liberă a volumului cu același nume. Cartea se poate descărca și de pe site-ul ANPRO de la www.anpro.ro/resurse.

De data aceasta mă adresez celor 23 de participanți la proiect. Ne-am mobilizat exemplar ca să-i facem o bună promovare, după care a urmat un șir lung de lansări. S-au bucurat de succes mai ales lansările însoțite de scurte demonstrații cum au fost cele de la Chișinău și Cluj. Am avut și câteva cronici bune. În ele s-a insistat mai ales asupra caracterului de pionierat al proiectului. Volumul a interesat și pe titularii catedrelor de didactică de la Facultățile de Litere din București și Cluj.

Intenția de a realiza un șir de întâlniri în care, pornind de la volum, să extindem discuțiile la probleme mai generale legate de locul și statutul disciplinei, tocmai în anul în care se intenționează elaborarea noii programe pentru liceu, nu s-a realizat și lucrurile au rămas cumva în suspensie – nu avem un feedback și nici date concrete referitoare la impactul pe care l-a avut volumul asupra profesorilor. Însă nu e prea târziu să reluăm problema de acolo de unde am lăsat-o și, înainte de a-i chestiona pe alții, să începem cu noi înșine. În ultimul capitol din carte sunt publicate răspunsurile autorilor la interviul de sfârșit de proiect. Atunci puneam accentul pe relevanța participării la un astfel de proiect atât din punct de vedere profesional, cât și uman, în condițiile începuturilor școlii on-line

Vă propun, după șapte luni, un nou interviu/anchetă, un fel de follow up, ca să vedem care este percepția dvs. de acum asupra „experimentului” (țin la termen, pentru că am motive să cred că are acoperire în tot ce s-a întâmplat). Întrebările sunt acestea :

1. După aproape un an, în care școala s-a desfășurat aproape în întregime on-line și ați acumulat o experiență mult mai bogată, ce ați păstra/ce ați schimba în articolul dvs?

2. Ați putea acum să formulați câteva idei/ poate câteva principii didactice care ar putea să stea la baza unei noi didactici, valabile pentru școala „noii realități”, indiferent de mediul în care se va desfășura ea. Vă invit să explicați, să exemplificați și, eventual, să vă ierarhizați opțiunile?

Cristina Chiprian, Colegiul Național Garabet Ibrăileanu, Iași

1. Cercetarea publicată în volumul ANPRO 20. *Experiențe on-line de multiliteratie* („Avantaje ale școlii on-line în receptarea poeziei aparținând autorilor canonici”) a fost ocazionată de realitățile specifice începutului școlii on-line, dar, mai ales, de constituirea unei comunități de cititori – corespunzătoare unei clase – comunitate care avea o structură și o dinamică aparte. Sub acest aspect, acum utilizez potențialul special al acestei clase, eliberând virtualitățile lecturii creatoare de sens în cazul celor mai variate texte.

Dacă s-a schimbat ceva în ceea ce privește demersul didactic de abordare a textului, este tocmai creditarea acestor lectori în decodificarea/ recodificarea/ transcodificarea/ multicodificarea textului literar (ca realitate deschisă). De asemenea, am accentuat delimitarea între elevii care intuiesc funcțiile conativă și metalingvistică ale limbii (codificate ca intenție a autorului în text) și elevii care receptează textul prin funcțiile poetică și referențială (manifestate ca deprindere a cititorului de a interpreta textul). Această delimitare este parțial nativă (în relație cu temperamentul, cu aptitudinile expresive), parțial dezvoltată prin strategiile de abordare a textului experimentate în școală. Aș putea afirma că școala on-line singură nu poate iniția niciuna dintre aceste disponibilități ale elevului, față în față cu textul literar. Dar, odată inițiate, ele se pot dezvolta în variate secvențe didactice.

Pornind de la această experiență (lectura textului

barbian), am structurat anumite lecții/secvențe de lecție pe baza lecturii textului accesat de pe Internet, fragmentul care ne interesa fiind comentat apoi de către elevul solicitat, eventual cu intervenția colegilor.

Am parcurs în acest mod pagini selectate din romane și opere dramatice, determinând o anumită familiarizare cu textul integral prin exersarea funcțiilor limbii și asumarea propriei lecturi/propriei receptări.

Adaug o observație: clasa la care am inițiat experimentul, acum a XI-a, are în componența ei elevi cu disponibilități foarte variate, mulți dintre ei fiind deprinși/motivați să ofere o lectură creatoare de sens – în sensul pe care l-am observat atunci și pe care mi-aș dori să-l statuez.

2. Dacă aș iniția o nouă didactică a receptării textului literar/nonliterar/multimodal, aș propune soluții de dezvoltare a lecturii/receptării având la bază funcțiile limbii și modul în care acestea se manifestă în interiorul unei comunități de cititori (în care se constituie, de fapt, clasa).

a. Lectura textului ar putea fi considerată sub aspectul funcției expresive (textul este asumat ca exteriorizare a propriei stări sau atitudini – în acest caz se oferă o lectură fără efecte sonore, fără marcarea punctuației explicite). S-ar putea afirma că este o lectură nerecomandată, dificil de urmărit, anostă, iar cititorului nu i se cultivă sensibilitatea (în fapt, el este ultrasensibil, având în vedere numai ceea ce simte el însuși).

b. Lectura textului ar putea fi considerată sub aspectul funcției conative (textul este abordat ca mijloc de influențare a ascultătorilor, utilizând ceea ce a codificat inițial autorul, dar adăugând multe alte efecte, care valorifică sau supralicitează indicațiile de punctuație sau de așezare în pagină). Am putea afirma că este o lectură-spectacol, care anulează pentru unii dintre ascultători propria relație cu textul audiat.

c. Lectura textului ar putea fi considerată sub aspectul funcției fatice (textul citit fiind intersectat cu afirmații ale cititorului sau chiar ale profesorului, din afara textului propriu-zis), ceea ce ar putea întrerupe fluxul sonor evocat prin citire, dar ar relansa atenția ascultătorilor.

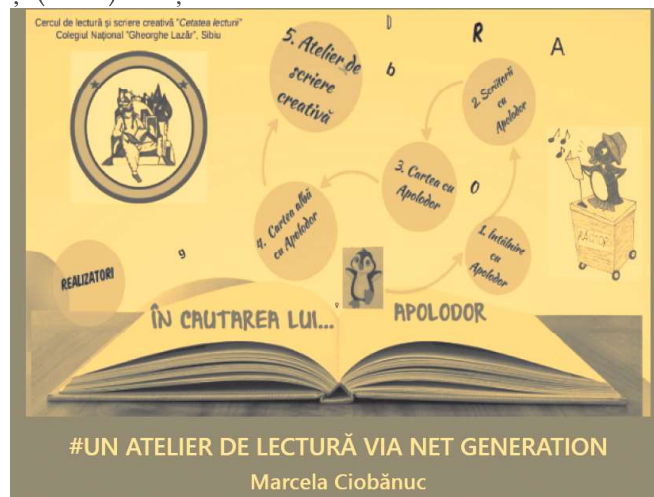
d. Lectura textului ar putea fi considerată sub aspectul funcției poetice (textul este abordat ca identificare/ilustrare a limbajului artistic, a unor trăsături ale personajului, a unor detalii etc.), ceea ce ar evidenția receptarea în vederea confirmării interpretării canonice.

e. Lectura textului ar putea fi considerată sub aspectul funcției referențiale (textul este abordat pentru a corela informațiile socio-istorice cu realitatea comunității de lectură, de aceea se pot evidenția anumite detalii de decor, vestimentație, observație psihologică), ceea ce ar anula, parțial, celelalte semnificații.

f. Lectura textului ar putea fi considerată sub aspectul funcției metalingvistice (textul este abordat în principal pentru a identifica intenția autorului materializată în numele personajului, structurile evidențiate grafic, relațiile lingvistice precizate prin rimă ș.a.).

Marcela Ciobănuș, Colegiul Național Gheorghe Lazăr, Sibiu

1. După un an de predare în mediul on-line, după ce am făcut cunoștință și am „îmblânzit” aplicații, care facilitează învățarea la distanță, și am adaptat metodologia de predare-învățare-evaluare în funcție de noile tehnologii și resurse multimedia, sunt în măsură să pun sub lupă experiența pe care am descris-o în articolul din volumul colectiv *ANPRO 20. Experiențe on-line de multiliteratie*. Scriam atunci la doar câteva luni după suspendarea cursurilor, cu febrilitatea specifică unei viziuni noi, deschizătoare de drumuri. Mă adaptasem rapid, învățasem să contruiesc un discurs educațional formal și nonformal în concordanță cu noua realitate, deși au existat și momente de criză pe care am încercat să le gestionez cât mai firesc cu putință. În momentul de față, probabil, tonul articolului ar fi altul, mai temperat și poate mai constructiv. Aș puncta mai degrabă nu aspectul de ghid didactic al discursului meu de atunci, cât mai ales procesul de flexibilizare și (meta)învățare care a stat la baza realizării oricărui

tip de activitate didactică (în cazul meu, fiind vorba de o activitate extracurriculară, de susținere a unui atelier de lectură și scriere creativă în mediul virtual). Totuși, cred cu tărie că experiențele autorilor acestui volum sunt resurse educaționale deschise care oferă puncte de plecare pentru oricine este interesat să înțeleagă mecanismele transferării lecțiilor clasice în format digital.

2. În momentul de față, paradigma sistemului educațional românesc este supusă unui proces de schimbare accelerat de necesitatea digitalizării actului didactic, ca formă complementară a învățării atât în contexte formale, cât și nonformale. Este o direcție firească spre care se îndreaptă școala românească, în deplină concordanță cu realitatea secolului XXI-lea. Dar aceasta nu înseamnă o ruptură sau o renunțare la principiile didactice care ne-au ghidat traseul profesional până în momentul de față. Învățarea combinată (blended learning), denumită și învățare mixtă, este demersul firesc pe care îl vom face de acum încolo, tocmai pentru că putem combina două categorii de activități și de resurse pentru realizarea instruirii: unele tradiționale sau clasice și altele virtuale sau on-line.

În continuare cred că o bună pregătire profesională și metodică, indiferent de mediul de predare, va face din orice profesor un arhitect care îi va avea drept parteneri pe elevii săi, fără de care nu va putea construi nimic durabil. De aceea, accesibilizarea și individualizarea învățării este, după părerea mea, cel mai important principiu pe care școala românească ar trebui să-l dezvolte, iar mediul on-line ar putea aduce reale avantaje în acest sens. Învățarea astfel gândită ar presupune sprijinul unui îndrumător sau tutore, care îl îndrumă pe elev în situații speciale, în faza finală de evaluare sau permanent, pe tot parcursul procesului de învățare.

Mai mult ca oricând este necesar să oferim fiecărui copil posibilitatea să se dezvolte în ritmul său propriu și să știm să îi valorizăm potențialul real, adică să punem accent pe formarea competențelor transversale. În acest sens, asumarea unui discurs plural, prin abordarea programei școlare în sens inter/pluri/transdisciplinar a devenit o necesitate majoră scoasă la iveală tocmai de perioada școlii on-line. Lecțiile trebuie să ofere posibilitatea transferării învățării în contexte noi, chiar și în cele informale. Transferul metodelor de la o disciplină la alta, dialogul autentic dintre profesorii de diferite specialități, sistematizarea și continuitatea programelor școlare sunt acei factori ce ar asigura o viziune unitară sistemului nostru de învățământ.

Dar cum să aplicăm aceste principii? Aici intervine necesitatea deschiderii spre inovație didactică, mai ales în cadrul orelor on-line, ceea ce presupune identificarea acelor metode și strategii de comunicare, de facilitare și de evaluare care să conducă la o însușire durabilă a cunoștințelor și a abilităților dobândite. Accentul trebuie pus pe caracterul practic și aplicat al conținuturilor predate, iar elevii trebuie să fie implicați într-o multitudine de activități formale sau nonformale care să presupună procese precum: ascultare, redactare, experimentare, creație etc. La toate acestea, dacă vom adăuga secvențe de metacogniție, avem șansa să generăm creșterea motivației pentru învățare.

În linii mari, pledez pentru un caracter deschis și dinamic al oricărui principiu didactic menit să consolideze educația de calitate, să fundamenteze competențele personale, interpersonale și interculturale.

Laura Dănăilă, Colegiul Economic Virgil Madgearu, Galați

1. Propunerea de lecție pe care am realizat-o îmbina un demers didactic tradițional cu unul modern, axându-se mai ales pe calitatea informației selectate și pe realizarea unor conexiuni care să deschidă perspective noi în înțelegerea textului camilpetrescian. După ce „m-am dumirit” în privința școlii on-line, mi-am dat seama că Youtube, Wikipedia și celelalte resurse utilizate până acum nu mai sunt suficiente. Acum valorific mai mult aplicațiile educaționale în transmiterea informației. Dar, după un an în care m-am străduit să transform lecțiile într-un adevărat show, astfel încât elevii să fie surprinși, interesați și motivați, mi-am dat seama că toate sunt în zadar, dacă nu există o implicare

reală a lor în realizarea acestora.

Ce aş schimba ori adăuga la articol? Aş insera secvenţele de film în aplicaţia Videoant, aş formula întrebări pe baza secvenţelor selectate şi le-aş cere elevilor să insereze răspunsurile în Jamboard. Fără îndoială, există posibilitatea unor variaţiuni nenumărate pentru tema propusă, dar, după un an năucitor, mărturisesc că toate aceste aplicaţii mi se par artificii. Lumini ce se sting prea repede. Sunt de părere că, momentan, probele scrise ale examenului de bacalaureat nu sunt în totalitate corelate cu noul tip de predare şi că această situaţie ar trebui rezolvată cât mai curând.

2. Consider că odată cu revenirea în clase, nu trebuie să renunţăm la platformele educaţionale. Faptul că există posibilitatea ca elevii să posteze temele on-line, va conduce la o altă formă de organizare a orei şi la o formă mai complexă de a evalua.

Acum s-ar justifica existenţa tabletelor sau a laptopurilor la ore, deoarece resursele didactice de tipul fişelor şi cărţilor sunt mai la îndemână în format electronic. Existenţa posibilităţii învăţării în mediul virtual ar trebui să anuleze limitele spaţiale. Până la urmă, elevii pot învăţa de la distanţă, de oriunde, cu condiţia să aibă o conexiune la internet. Acest fapt constituie, din punctul meu de vedere, un mare avantaj din perspectiva mobilităţii elevilor şi profesorilor.

Ar trebui ca toate didacticile să includă, obligatoriu, un capitol despre aplicaţii educaţionale, modurile de utilizare, exemple de bune practice, sugestii de lecţii. De asemenea este necesară formarea profesorilor în acest sens, dar o formare nu numai din punct de vedere al utilizării, cât, mai ales, al creării de conţinut de specialitate.

Cred că vremurile ne-o iau înainte, iar sistemul de educaţie românesc e, din păcate, anchilozat.

Corina Dindelgan, Colegiul Naţional Emil Racoviţă, Cluj

1. Mie mi s-a părut foarte avantajos lucrul on-line. Aveam toate resursele la îndemână, elevilor le-a plăcut ideea de a citi pe telefon, pe laptop sau tabletă cărţile pe care nu le aveau în bibliotecă, dar apăreau în lista de lecturi. S-a creat o senzaţie de libertate şi noutatea ne-a entuziasmat pe toţi. Nu aş schimba nimic în articolul meu. Cu siguranţă, dacă aş fi predat „faţă în faţă”, aş fi renunţat la multe pentru a aprofunda scriitorii canonici.

2. Enumăr: a. principiul curiozităţii – cu ajutorul accesului la internet poţi formula idei oricât de bizare şi poţi obţine în timp relativ scurt răspunsuri,

poţi compara informaţiile – acesta este principiul de bază care generează cunoaşterea; b. principiul corelaţiilor – accesul la internet facilitează accesarea a nenumărate resurse între care se pot face punţi pentru cunoaştere;

c. principiul accesibilităţii – capacitatea de a avea acces imediat şi rapid la orice informaţie indiferent de zona de provenienţă (biblioteci, postări pe site-uri) şi de a face schimb de informaţii cu persoane din alte spaţii culturale; d. principiul varietăţii – acces liber la surse şi resurse variate (presă, beletristică, artă, muzică, film, reţele de comunicare, ştiinţă).

Dorina Kudor, Colegiul Naţional Gheorghe Şincai, Cluj

1. Nu aş schimba nimic, pentru că desfăşurarea activităţii cu elevii mi-a dovedit că este simplu de aplicat ceea ce am conceput. Ceea ce am învăţat ulterior privind pedagogia predării on-line mi-a confirmat că am avut o intuiţie bună, adaptată contextului, chiar dacă eram la început de drum.

2. a. *Managementul clasei pe platforma digitală.* Platforma Google Classroom mi-a oferit experienţa unui management al clasei simplu şi eficient. Cred că e necesar ca elevii să rămână conectaţi la mediul digital prin platforma de management al clasei şi al învăţării, deoarece:

- materialele didactice pot fi uşor organizate;
- există posibilitatea de a pune la dispoziţia elevilor o bibliotecă digitală cu resurse necesare şi utile pentru fiecare lecţie.

b. *Integrarea aplicaţiilor digitale în procesul de predare-învăţare-evaluare.* Chiar dacă elevii nu dispun de tablete sau computere la orele din sala de clasă, aplicaţiile digitale pot fi integrate în procesul de predare-învăţare-evaluare, prin intermediul

platformei Google Classroom sau orice altă platformă. Exerciții realizate prin aplicații precum www.learningapps.org, www.wordwall.net, www.kahoot.com, Google Forms etc. pot fi folosite în lecții de recapitulare și în evaluarea formativă. Realizarea unor teme pe platformă permite profesorului să ofere feedback personalizat și să observe cu ușurință punctele tari și aspectele care necesită remediere pentru fiecare elev, dar și la nivel de clasă.

c. *Valorificarea portofoliului digital al elevului.* Portofoliul de lectură poate fi realizat sub formă de e-book, podcast, video, site etc., ceea ce permite accesul facil, având în vedere că un dosar de hârtie este mult mai dificil de manevrat. În plus, elevii au posibilitatea să folosească lectura audio cu înregistrarea unor fragmente de texte citite de ei. Mai mult, profesorul poate oferi accesul tuturor elevilor la materialele realizate prin partajarea pe platforme colaborative (<https://ro.padlet.com/>, <https://wakelet.com/> etc.).

d. *Economia de resurse materiale.* Cu siguranță, unul dintre principiile didactice care se va impune ca o necesitate va fi și eco-didactica, adică înlocuirea consumului masiv de hârtie cu documente în format digital. Doar un computer și un videoproector dintr-o sală de clasă pot reduce semnificativ consumul de hârtie, astfel încât și școala să contribuie la economisirea resurselor planetei, nu numai să vorbească despre această necesitate. Digitalizarea educației nu trebuie să se confunde cu „elevul ascuns în spatele ecranului de computer”, ci să fie un instrument care dinamizează învățarea și o aliniază cu celelalte domenii ale civilizației umane în secolul al XXI-lea.

Viorica Oleinic, Școala Excelsis, Chișinău

Articolul „De la distanță, pe distanță lungă”, vizează experiența mea în cadrul proiectului „Educație online”, demarat în martie 2020, în Republica Moldova. Amintesc faptul că „Educație online” este un proiect inițiat de MECC al RM și de Primăria Chișinău, a cărui finalitate a fost crearea unei platforme educaționale care include o bibliotecă de lecții filmate (pentru toate disciplinele și pentru toate nivelurile de școlaritate), necesare în contextul învățării de la distanță. Întrucât acum un an ideea unei asemenea platforme și a unei asemenea biblioteci, care s-a constituit și s-a completat chiar cu activități digitale interactive, părea ambițioasă prin volumul de mare de muncă, articolul meu venea cu explicarea necesității acestora și cu expunerea conceptului și a structurii unei lecții filmate. M-am oprit anume la un atelier

de scriere, pentru că, apriori, atelierul și scrierea nu par compatibile cu on-line-ul. Scriam în articol despre faptul că am încercat să confer un aspect mai ludic și mai dinamic lecțiilor filmate, deloc noi în oferta didactică a internetului.

Partea metodică a articolului meu abordează posibilitatea de utilizare a lecțiilor filmate drept material didactic pentru clasa inversată. Acesta mi se pare aspectul forte al articolului și, dacă aș reveni la el, aș dezvoltă ideea. Pornisem în proiect sceptică, convinsă că un profesor bun, în orice condiții, folosește doar propriul material. Or, după un an, părerea mea despre frecvența și eficacitatea utilizării lecțiilor filmate s-a schimbat considerabil. Elaborarea de produse digitale este cronofagă, de aceea, lecțiile filmate chiar sunt de ajutor. În această ordine de idei, am constatat, empiric, necesitatea ghidării elevilor în învățarea de la distanță. Așadar, dacă aș reveni la articol, aș aborda și aspectul necesității de a elabora un ghid de învățare, în cazul în care lecția filmată este utilizată pentru clasa inversată. Este nevoie de ghid, pentru a-l ajuta pe elev să învețe, pentru a-i organiza și disciplina învățarea, pentru a-i oferi un instrument de autoevaluare. Totodată, aș încerca să propun măcar o soluție pentru evaluarea conținuturilor predate on-line.

2. E dificil să fii „vizionar” și „vizionarismul didactic” mi se pare a fi prerogativa marilor profesori. Prin propria experiență, îmi atribui locul în grupul didacticienilor „aici și acum”. În viziunea mea, acest „aici și acum” merită să fie luat în seamă, întrucât presupune ajustarea didacticii clasice (accept și calificativul „tradițional”) la imperativele zilei de azi. E vorba de un conservatorism echilibrat și de o deschidere, la fel de echilibrată, spre noutate. De exemplu, acum cinci ani, la primul meu contact cu instrumentele Web 2.0. mă arătasem destul de sceptică în privința lor, dar am hotărât să exerseze câte ceva și să-mi răspund eu însămi la întrebarea cârcotașă „La ce bun?”. Am început cu Storyjumper, întrucât cartea digitală era o provocare interesantă și un produs inedit. Îi vedeam utilitatea. Am continuat cu Fotojet și Canva, cu Vocaroo și cu Babberizze. Niciodată nu m-aș fi gândit că într-un timp atât de scurt instrumentele digitale Web 2.0., multe câtă frunză și iarbă, vor deveni atât de frecventate. Un an de lucru on-line (cu mici intermitențe de prezență fizică la lecții) mi-a validat doar parțial scepticismul în privința activităților digitale. Didactica unei „noi realități” își revendică, îndubitabil și imperativ,

competența digitală drept competență-cheie. Scepticismul, însă, este îndreptățit de faptul că multitudinea instrumentelor folosite nu echivalează cu eficiența. De aici, rezultă perenitatea competenței „a învăța să înveți”. Independent sau secundat de profesor, on-line sau în sala de clasă, sincron sau asincron, elevul va trebui să învețe a învăța, să poată învăța singur, să aibă discernământ în învățare.

Continuând exercițiul de imaginație, mi-aș dori o școală în care gramatica ar fi mai angajată în constituirea mecanismului de vorbire și scriere corecte, iar literatura s-ar învăța pentru literatură, pentru viață și nu pentru teorie. Chiar dacă viitorul aparține tehnologiilor, științele socio-umane sunt absolut necesare în acest viitor. În unul dintre interviurile sale, Tatiana Cernigovskaia, renumit neurobiolog și psiholingvist, menționează că fără literatură și fără exercițiul lecturii un viitor tehnologizat va fi un viitor apocaliptic. Tatiana Cernigovskaia nu se referă doar la dimensiunea axiologică a literaturii, ci și la impactul exercițiului lecturii asupra dezvoltării creierului. În plus, menționează efectul negativ și scăderea calității literaturii cauzate de glisarea pe ecran.

Așadar, în viziunea mea (ne-vizionară), didactica unei noi realități ar trebui să implice digitalizare, învățare asumată și continuă și, (poate) prioritar, lectură.

Gabriela Roșă, Școala Gimnazială Octavian Goga, Cluj

1. Susțin în continuare ideea de experiment a conceptului de școală online, precum și faptul că am devenit, evident, mai experimentați (și de voie, și de nevoie, și de dragul învățării, și din simțul datoriei) noi, profesorii, în ceea ce privește predarea

în mediul digital. Simt că m-am aclimatizat suficient și că pot susține activități mai diverse decât în martie 2020 și fără oxigen suplimentar, adică (și) fără prea multe aplicații digitale specializate pentru că, după o infuzie estivală de ateliere, webinare online & comp. pe tema școlii online, am realizat că diferit de tot e doar numele aplicației, aproape toate făcând cam aceleași lucruri, de aici și sfârșitul tatonărilor, căutărilor mele în ceea ce privește aplicațiile ideale. M-am specializat în unele, a căror eficiență m-a convins – Wordall, Mentimeter, Quiziz, Google forms, de exemplu – și nu mai sunt tentată (atât de mult și de imprevizibil) să experimentez altele, pentru că și copiii sunt deja familiarizați cu ele și nu par a se plictisi.

Mă simt bine spre foarte bine pe platforma Microsoft Teams 365, pe care o utilizăm încă din anul trecut, mă adaptez mult mai ușor și din mers schimbărilor survenite, update-urile mă bucură și îmi ușurează munca, de exemplu, ca element de noutate în lecții e munca în echipe, în grupe, ceea ce îmi place și mie, și copiilor, în mod deosebit.

Urmez în cadrul lecțiilor aceiași șase pași – PROVOACĂ-ȚI IMAGINAȚIA! – DESCOPERĂ! – COMPARĂ! – INSPIRĂ-TE! – ACCEPTĂ ADEVĂRUL! – ALEGE PROVOCAREA!

Primează, în continuare, conținutul, nu forma lecțiilor, de aceea prefer să lucrez cu copiii din auxiliare pe suport de hârtie, să verificăm împreună tot ce lucrează, să răspund tuturor întrebărilor, să fie totul limpede și corect înțeles, de aici (aproape) permanenta reorganizare a conținuturilor, dar făcută fără frustrări și acceptând că așa e în on-line.

Cel mai mult timp mi-l consumă (cu plăcerea rezultatului sperat și de cele mai multe ori atins), și în anul acesta, căutarea de texte-suport adecvate vârstei copiilor, evident, și atât de atractive, încât să predisună și la concentrare o oră întreagă, și la lucru intens. Același consum îl implică și crearea lecțiilor propriu-zise, deși merg pe principiul utilizat și în școala-școală și preluat din animație – KISS – keep it simple an stupid (stupid – cu sensul, bineînțeles, de „pe înțelesul tuturor” sau „înțeles la prima vedere”, aș îndrăzni să traduc ca un nevorbitor foarte bun de engleză, ba chiar cu sensul de intuitiv).

Insist în continuare pe exprimarea emoțiilor copiilor – prin jocuri și povești, mijloace folosite în educația nonformală marca Fundația Noi Orizonturi; de exemplu; am urmat în anul acesta un curs on-line de teatru și improvizatie, curs care mi-a oferit foarte multe și diverse instrumente de lucru transferabile la clasă.